

Ugeskrift

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 40.

Lørdagen den 1ste Oktober 1859.

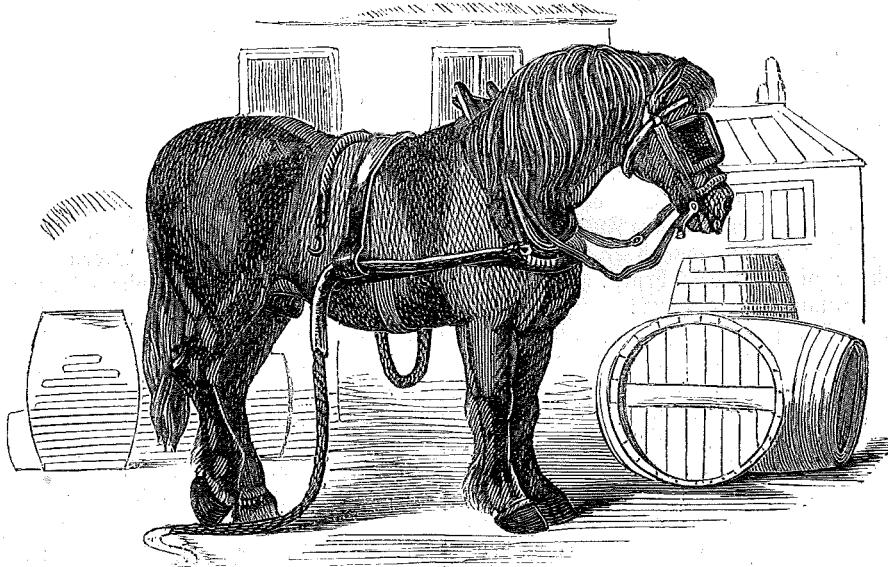
3^{die} Arg.

Indhold.

Hesten. — Udsigt over det afholdte 5te almindelige Landbrugsmøde i Ebrondhjem fra 1ste til 5te Juli 1859. — Afholdt Dyrskue. — Inden- og udenlandske Efterretninger.

Hesten.

(Fortsættelse fra No. 39.)

Den engelske Trefhest.

Blandt de mærkværdigste Løb udførte af engelske Hester ville vi nevne en Seier, som blev vunden over en Kosakhest i 1825. Afstanden, som skulde tilbagelegges, var noget over 6 1/4 Mil. Den engelske Hest behøvede hertil kun 2 Timer 48 Minutter, medens Kosakkeren behøvede 8 Minutter mere. Nevnes her ogsaa et berømt Løb i Oktober 1741, ved hvilket Mr. Wilbe red 17 Mil i 6 Timer og 21 Minutter ved at bestige 10 Hester efter hverandre.

Nu ere vi ferdige med de rene Blodshester. De som herefter omtales, henhøre et under denne edle Race. I Almindelighed ere de Afkom af edle Hester og almindelige Hopper. Det Samme kan næsten siges om Hunterne, som ikke alle have samme Herkomst og som danne snarere en Klasse, et Slag, end en Race.

Hackney eller roadster (Ride- eller Reisehesten) er i Slegt med Beddeløbshesten, idet den enten har til Fader en thorough-bred og til Moder en almindelig Hoppe og kaldes da halvbløds, eller nedstammer fra en thorough-bred Hingst og en halvbløds Hoppe og kaldes da trefarvbløds.

Den virkelige Hackney er et saa stor som Hunterne, men dens Former ere mere afrundede. Dens Muskler og Sener ere meget elastiske og dens Bevægelser saaledes meget behagelige for Rytteren. Man fordrer hos den langt mindre Hurtighed end hos Beddeløbshesten og mindre Styrke end hos Hunterne; derved kan den travre 1 1/4 Mil i Timen, ansees den for en udmerket Hest. Ved Siden af dens Gangs Sikkerhed som Følge af gode Ben og en Fod, som fladt berører Jorden, udmerker den sig ved sin Smidighed og Løvsilighed.

Her er Stedet til at omtale de for deres hurtige Trav saa bekendte Hester, som opeltes paa Østkyften af England i Grevstaberne Suffolt og Norfolk. Man treffer blandt disse Travere, som løber $\frac{1}{2}$ Mil i 10 Minutter, man har selv seet dem som har løbet $2\frac{1}{4}$ Mil i 56 Minutter.

I Amerika findes imidlertid de ypperligste Travere. Ved Blanding af engelske og franske Hester er der produceret Dyr, som i Trav tilbagelegge 1 Hjerding i 4 Minutter. En Hest kaldet Tom-Thumb travede, uden at det i mindste Maade gjorde den noget, nesten $13\frac{1}{2}$ Mil i 10 Timer og 7 Minutter, hvoraf 37 Minutter anvendtes til at hvile paa Veien. Forresten tilbagelegde ogsaa en engelsk Hoppe med ligesaa megen Lethed den samme Veilengde i 10 Timer og 14 Minutter, hvoraf den paa Veien hvilede i 13 Minutter.

En anden engelsk Koloni, Australien, er ligeledes bekendt for sine gode Hester. Ridehester i Australien gaa med Lethed 20 Mil i 3 Dagsrejser, hvor Dagsrejse beregnet til 10 Timer, og saadanne Dagsrejser udholde de tilmed i længere Tid.

Jørend vi gaa over til de rene Arbeidshester skulle vi omtale en Dvergangshest, der har en vis Grad af Lethed og Elegance.

Clevelandshesten forener mere end nogen anden Race Kraft med Hurtighed. Den har et lille Hoved, kort Hals, smukke Ben og en sluttet Bygning. Den passer vel for lettere Kjøring, og er saa god til Ridehest, at den kan benyttes paa Revejagt. Mange af disse Stadshesters Bygning vidner om, at de stamme fra Fuldblodshingster og oprindelige Clevelandshopper.

Nu komme vi til Arbeidshesten. Storbritannien har 3 bestemte Arbeidsracer:

1) The suffolk punch, meget anset som Ploghest i Grevstaberne Suffolt, Norfolk og Essex. Dens Hoide er 9 Kvarter. Lodet er blondt eller rødgult, ofte har den en Stjerne i Panden. Hovedet er tykt og bredt mellem Øinene, Maven temmelig stor, Roden kort. Disse undersættige Hester have uidentivt mangelfulde Former, men de spise godt og arbejde bedre end andre for Diet mere behagelige Hester. De treffe sikkert og vedholdende og slippe aldrig Taget. Racens oprindelige Mangler ere imidlertid blevne rettede ved Blandinger med Halvblodshingster fra Yorkshire (Clevelands). Ved det kongelige Agerbrugselskabs Møder vinder the Suffolt punch Prisen. Der er hos denne Race Noget som erindrer om den normanniske Hest.

2) The Clydesdale, som fra Clyde-Dalen i Grevstabet Lanark har spredt sig over de skotske Gletter. Et tykt, plumpt Hoved, en lang Hals, huse Sider og tykke Ben ere Kjendemerker paa disse Hester, hvis Hoide som oftest gaar op til 10 Kvarter. I Mangel af Elegance med Hensyn til Formerne udmerke de sig ved sin Styrke og Arbeidsdygtighed. Deres Skridt ere lange men deres Gang er dog langt fra at være saa ubehagelig som deres lange Ben og fedtede Legeme synes at forubsette. De ere bekendte for sin Styrke. Deres merkverdige Kervillighed tilskri-

ves den gode Behandling, de faa. De er noget vanskelige at faa fede, som deres Former ogsaa angiver, og de gode skotske Landmænd erkjender, at de er noget vel dyre at føde. Denne Race har slankt Blod i sine Arer. Mange Personer, blandt andre Hertugen af Hamilton, har bestrebt sig for at forbedre Racen. Saaledes treffer man nu ofte paa Hester, som ikke længere har Racens oprindelige Kjendemerker.

3) The old english black horse (den gamle sorte engelske Hest), er den londonste Bryggerhest. Kjendemerkerne paa denne Hest, som faa mange finder altfor massiv, ere: et bredt Bryst, sterke Skuldre, temmelig korte Ben, mustulose Kaar og Forarmer og runde Høver. Enkelte kalder dem Elefanter og Hester, som kun tjener til at hemme Cirkulationen i Londons Gader, hvor de burde erstattes af hurtigere og lettere Dyr. Andre igjen paastaar, at deres Størrelse netop beskytter dem mod de mange Stød, som de faa ved at treffe tunge Byrder paa ujevne Overflade. Deres Fortjeneste være nu som den vil, saa vedbliver disse Lastdyr at være de londonste Bryggeres Stolthed og den nylig ankomne Fremmedes Forbauselse. Disse Hester opeltes i det Indre af Landet. Den merkverdige Hest Mammoth, som blev udstillet i London for kort Tid siden, var født i Northamptonshire. Den var 12 Kvarter høj og vejede mere end 200 Bismerpund. Desuagtet vare dens Former regelmæssige. Meningerne om disse sterke Hesters Herkomst ere delte. Franske Forfattere tror de skrive sig fra Frankrig. En Engländer modsigte dette. Efter hans Udsagn skulde den sorte engelske Hest være indført af Sakserne. Siden skulde dens Størrelse og Former være blevne udviklede ved Blanding med slankere Hester, indførte af Wilhelms Folgesvende eller maaste senere. Til Bevis herfor fortæller Oberst Smith, at de slankere Archiver indeholde Beretning om slankere Hesters Indførelse i England under Platajenetternes Regjering. En berømt Hesteelsker i det sidste Aarhundrede fik det Indfald at blande fremmed Blod med den sorte Hesterace. Richard Bachewel begav sig selv til Holland for at hente Hopper, hvis Føl udmerkede sig ved Størrelse og Tyld. De fleste af de store londonste Hester, som faa hoit forbauselse og ved vor Ankomst til London, nedstamme fra den Afdeling, som Bachewel har skabt. De kjendes fornemmelig paa Farven, et hødt Blis i Panden, samt hvide Eotter.

(Fortsattes).

Udfigt over det afholdte 5te almindelige Landmandsmøde i Thronahjem fra 1ste til 5te Juli 1859.

(Fortsættelse fra No. 39).

Melkeveget.

Swad der var sagt om Hestslag anvendte Dirigenten ogsaa paa de norske Kjør. Der gaves

ingen bestemt Race, men 2 forskjellige Slag: 1) de hvide smaa fra Fjeldene og 2) de store, rødflekkede og ellers farvede paa Østlandet. Disse to Slag ere jevnlig blandede med hinanden under de fælles Havnegange og Vigegyldighed ellers med Parringen. Jo lenger man kommer op mod Høfjeldene, desto mindre og ofte koldere ere Kjørne, og jo længere østover, desto større og for det meste hornede ere de.

Det bedste Slag er nu i Thelemarken. Det er af Blod ikke forskjelligt fra de øvrige Fjelddyr, men ellers forandret ved en stadig bedre Fodring. Fjeldbonden har nemlig maattet lære at leve af Koen, hvilket ikke er nogen Livsnødvendighed i Agerbrugsdistrikterne. Naar Thelemarkskoer fodres og stelles med Omhu, er den ligesaa mælkgeivende som nogen Racefo. Dertil kommer, at den kan taale slet Behandling, et mørkt Fjøs og Sne i Høifjeldet. Modsat engelske Dyr streifer den vidt omkring, og kan saaledes nere sig paa vide, magre Stretninger. Overhovedet findes de bedste Kjør i Fjeldegnene. Hvor Agerbruget gaar fremad, vil man altid finde at ogsaa Kjørene bliver større, og naar de tilmed ere gode, ere de ogsaa de hensigtsmæssigste for Agerbrugsdistrikterne; thi Fjeldkoen ynder fint Foder, medens Lavlandskoen ogsaa daglig forterer Halm og trives derved. Fjeldkoens Vist til at streife omkring er ogsaa til Bryderi paa Slettegaarder, hvor Havnen ofte skal benyttes paa smaa Engstykker. Af Blanding findes der hel forskjellige Sorter, saaledes ogsaa med udenlandsk Blod ved Thronhjemsfjorden og i Smaalene.

Dirigenten mente at en Blanding af Nyrshire og Tyrol Kveg var den bedste for vore Forholde. Skal Blandingen iværksættes med norske Kjør, saa bør denne ske ved egte Nyrshire Tyr, falden efter en liden Ko, og de bedste og mest ensartede Fjelddyr, man kan faa fat i. Enhed i Farve er til dette Diemed ogsaa at legge Merke til ved Udvalget. Af Kalvene benyttes til videre Forplantning de, der ligne det Mønster, man har dannet sig. Hver ny Generation benytter fremdeles udelukkende fuldblods Tyr, og naar denne Fremgangsmaade er bleven befulgt i 8 Generationer, ansees en ny, konstant Race at vere dannet, lig Handvrets. Bestemt at paastaa en Races Fortrin i enhver Henseende for en anden, lader sig ikke gjøre; thi Foredlingen er jo Menneſſeverk, og naar der fremkommer samfunders Paastande om, at den ene Race er steget eller faldt i Godhed for en anden, saa kan dette godt gaa for sig. Det forholder sig i saa Henseende med Dyr som med Redskaber: hvad der idag er nyt, kan imorgen vere gammelt.

Der er dem, som fraraade enhver Indblanding af fremmed Blod, men dette fandt en Taler ikke kunde medgives; thi hvad er vel et edelt Dyr? Det er det som betaler sit Foder bedst, og det er hertil man streber ved Racedannelsen. De naturlige Dyr kunne umuligt komme op imod de ved Menneſſets Indvirkning foredlede. Men der fodres blandt andet, for at Foredlingen skal lykkes, at tilbørligt Hensyn tages til, hvad Fodring der

kan presteres; og at hvert enkelt Dyr note studeres. Jordbrugeren har hverken Levetid eller Midler til at forbedre et usfelt Slag, og han gjør derfor bedst i saa hurtigt og billigt som muligt at istandbringe Foredlingen.

Af Te fra Thelemarken er der imidlertid oprettet et Stamhollendert, hvis Formaal det er udelukkende gennem Fjeldkvegets Foredling med Tiden at danne en konstant Race. — Om hvad der i saa Henseende er gjort giver Hr. Lindkvist Oplysninger i følgende Brudstykker af sin Indberetning.

Angaaende det mig overdragne Hverv, at bringe i Stand et Stamhollendert af Thelemarkskveg, har jeg herved den Ære at afgive følgende Beretning:

Under den 15de Oktober 1857 affluttede jeg Kontrakt med Hr. Foged Borchsenius om at han skulde modtage Stamhollendert paa sin Gaard Mæla i Gjerpens Sogn, Bratsbergs Amt, hvilken Kontrakt jeg samme Dag havde den Ære at forelægge den ærede Direktion. Samme Maaned opkjøbte jeg i Thelemarken 10 Kjør og 1 Tyr, hvilke Dyr jeg personlig bragte til Mæla to a tre ad Gangen, for saa meget som muligt at sikre dem for Uheld og haard Medfart under Transporten.

Angaaende de Grundsetninger, som jeg befulgte ved Udvalget af disse Stamdyr, tager jeg mig den Frihed at henvide til min „Optegnelse under en Landbrugsreise i det sydlige Norge i Sommeren 1857,“ Side 25 o. f.

Ved Mæla ere Dyrene blevne fodrede og pleiede saa serdeles hensigtsmæssigt, at Intet staar tilbage at ønske i denne Henseende. Jeg siger hensigtsmæssigt; thi Dyrene ere blevne kraftigt fodrede, men slet ikke forkjelede eller svekkede, hverken ved kogt Foder, varm Drif eller Sommerfaldsfodring.

Under afvigte Vinter fodredes saavel Stambjørene, som den øvrige Besætning paa Mæla efter følgende enkelte Foderordning:

Form. Kl. 5 gives Baarseds-halm, hvorefter malkes.
 — = 7 gives Sørpefoder.
 — = 10 fyldes Vandrenderne.
 — = 11½ gives Hø og malkes.
 Efterm. Kl. 3 gives Sørpefoder og naar dette er forteret, en liden Portion Hø.
 — = 7 malkes, hvorefter gives Baarseds-halm til Malfoder.

Sørpefodret tilberedes i 2de Kasser, som hver for sig rumme 60 Kubikfod (for Lydelighedens Skyld bemærkes, at den hele Besætning bestod af 69 Kreaturer) og henstaar et Jevndogn for at tage Varme (selvopvarmes). Det bestaar af Avner, Smaahalm, Halmhaffelse og skaarne Rødfrugter eller Mass, samt 2 a 4 Potter Salt til hver Kasse. Hr. Foged Borchsenius's Gaarbestyrer, Skoglund, har beregnet, at den daglige Foderportion for hver Ko har veret omtrent:

12 Skaalpund Hø,
 8 a 10 Skaalpund Baarseds-halm,
 6 Skaalpund Halmhaffelse, eller Avner,
 10 Potter Mass og
 8 Skaalpund Rødfrugter, mest gule Nøper,
 Raalrødder og Gulerrødder.

Fra den Tid, da alle Rodfrugter vare opfodrede, øfedes Mælken til 20 Potter daglig.

Om Sommeren have Kreaturene bettet paa Gressvolde, hvorhos de til sine Tider under den varmeste Del af Dagen have faaet grønskaaren Biffekavre.

De i det heromhandlende Aar faldne Kalve ere ikke blevne paaafatte, efterdi man ikke med Visshed kjendte deres Fedre. Flere af dem ere imidlertid solgte som Livkalve til Jordbrugere i Omegnen.

Alle Kreaturer have under Aarets Løb været friske, ligesom ikke heller det ringeste Uheld har indtruffet ved Kalvningen.

Melkeudbyttet for det heromhandlede Aar er høist tilfredsstillende og har aldeles overtruffet min Forventning. Hver Ko har nemlig i Gjennemsnit mælked 2,390 Potter.

Mælkens Maalning er iverksat med fuldkommen Nøiagtighed af de Schweizerse Kvegrøgtiere Hesty og Vitscht, sammen med en af Landbrugsskolens Elever, efter Dmgang og under Opsigt af Landbrugsskolebestyrer Skoglund.

Følgende Tabel viser de forskjellige Dyrs Størrelse og Melkeproduktion. Kjorenes levende Vægt er beregnet efter Preslers Maaletabel, hvorved Tallet 22 er benyttet som Formtal. Dyrenes Maalning stede i Oktober Maaned 1857. Ved deres Maalning samme Tid 1858 havde flere tiltaget i Omfang, hvilket bliver at anføre i Beretning for det nu løbende Aar.

Melkeegnshabet ved Mæla affluttes den 1ste Oktober hvert Aar.

Tabellen udviser folgelig Melkeudbyttet for et Aar, regnet fra 1ste Oktober 1857 til samme Tid 1858.

Kjorenes Navn.	Allder	Bryst-	Levende	Mælk	
	Aar	omfang.	Vægt.	pr. Aar.	
		Tom-	Skaal-	Potter.	
		mer.	pund.		
Kranselin	10	63	623	2,774	Baaret 8de November 1857.
Dleros	10	62	593	2,140	— 23de — —
Rosebot	10	62	593	2,238	— 7de December — —
Sommelin	7	61	563	2,480	— 29de November — —
Løvrei	9	62½	608	2,680	— 18de Oktober — —
Guldbros	6	62	593	2,927	— 27de November — —
Blomfrona	4	60	534	1,812	— 7de Marts 1858.
Lovind	10	61	563	2,332	— 7de Oktober 1857.
Marenros	8	60	534	2,123	— 29de November — —
Brandros	9	59	509	2,393	— 1ste Marts 1858.
Summa			5,713	23,899	
I Gjennemsnit for hver Ko			571	2,390	

Flere sammentreffende Omstændigheder have bidraget til det store Melkeudbytte dette Aar. For det første har ingen af Kjorene været udsatte hverken for Sygdom, som er verb at omtale, eller andet Uheld, som kunde formindste Melkeudbyttet, hvilket vistnok mere beror paa Lykke end Kunst. For det andet havde Koen Guldbros været gjeld og afladt (staaet over) Aaret forinden den kom til Mæla, og, som bekendt melker Kjorene mere efter et Gjelbaar, end under sedvanlige Omstændigheder. Hertil kommer, at denne Ko ikke endnu har taget sig med Kalv for neste Aar, og som følge deraf har den mælked mer henimod Aarets Slutning, end om den havde baaret i rette Tid. At den er en god Melkeko er imidlertid udenfor al Tvivl, ligesom den har alle ydre Melketegn i høi Grad ubivillede.

Om Koen Løvrei maa det ogsaa anmerkes, at den Aaret i Forveien havde staaet over, og som følge deraf var temmelig fed, da den indkjøbtes. Gaardbrugerne i Thelemarken, iser de velstaaende, bruge nemlig at lade unge, smukke og fremragende Kjor staa over et Aar for at hente Krefter. Afvigte Høst har Løvrei, samme Dag som foregaaende Aar, nemlig den 18de Oktober. Kranselin er opavlet i Thelemarken, men har tre Aars Tid været ejet af Proprietær Hofgaard paa Bratsberg, hos hvem den Aar 1856 mælkede

2170 Potter, i 1857 2545 Potter og i 1858 3048 Potter, hvilket med Undtagelse af nogle Thelemarksvæg hos Hr. Wiel paa Lundestad, saavidt vides, er det højeste som nogen Ko af ren norsk Race har mælked paa et Aar.

Hr. Hofgaard opgjør Melkeegnshabet om Baaren. Kranselin kom til Mæla om Baaren 1855. Ved at regne Melkeudbyttet fra 1ste Oktober 1857 til samme Tid 1858, blev Summen 2774.

Blomfrona er meget ung og den mælkede den anførte Melkemængde 1812 Potter fra den 7de Marts til den 1ste Oktober 1858. Den er en smuk og god Melkeko.

At det Anførte følger, at man ikke kan vente, at Melkeudbyttet aarlig skal blive saa stort som dette Aar, hvilket jeg heller ikke har gjort Regning paa. Jeg vil nemlig anse det som et særdeles godt Resultat, om man for flere Aar i Gjennemsnit kan erholde 2000 Potter Mælk af hver Ko, hvilket maa ansees som et meget godt Udbytte, iser naar man tager i Betragtning Dyrenes ringe Størrelse, samt at det her ikke er Spørgsmaal alene om at føge at opnaa det højeste Melkeudbytte, men at det er ligesaa meget om at gjøre at danne en kraftig og haardsør Race. Ved Valget af Stamdyr har jeg iblandt Andet ogsaa lagt an paa at erholde saadanne Individier, som paa samme Tid de ere gode Melkekjor, have Tilboie-

lighed til at holde sig i godt Hold, d. v. s. forene Melkerighed med taalelig godt Anleg for Fødning. Dette er efter min Mening saameget nødvendiggere, som den norske Kvegrace i Almindelighed er taalelig god med Hensyn til Melkeproduktion; men staar meget tilbage for alle udenlandske bedre Kvegracer, naar det er Spørgsmaal om Anleg for Fødning. Saavel enkelte Individuer som Raccer, der melke godt, men holde sig tynde og kantede, ere for det meste Storædere („Foderslugere“) leverer ikke sjelden en forholdsvis tynd Melk, hvorhos de ere af underordnet Værd med Hensyn til Kjødproduktion; og man bestreber sig derfor i nesten alle Lande for at forbedre eller udrydde saadanne Kvegstammer.

Det er temmelig almindeligt antaget, at det ikke lader sig gjøre hos en og samme Kvegrace at forene de trede onskværdige Egenskaber: Melkerighed, smukt afrundet Legemsbygning og Anleg for Fødning. Men Englands og Skotlands Jordbrugere, som vistnok kunne henregnes til de mest praktiske Mennesker paa Jorden, have dog uimodsigeligen vist, at det virkelig lader sig gjøre. Den forbedrede Nyrshirerace besidder nemlig i lykkelig Forening foranrevnte tre Egenskaber udviklede til en vis Grad, og det er netop disse forenede Egenskaber Nyrshireracen skylder sin vidt udbredte Berømmelse.

Den forbedrede Korhornsrace indtager den første Plads iblandt alle Raccer med Hensyn til hurtig Udvikling og Anleg for Fødning. Denne Race er vistelig ikke bekendt for rigelig Melkeproduktion i Almindelighed, men temmelig mange Individuer af samme have givet ligesaa meget Melk, som de største og bedste Kjør af den mest berømte af Melkeracer, nemlig den Hollandske. Om man end blot havde Erfaring for, at der er bleven fundet en eneste Ko, som i Forening har besiddet Melkerighed og smukt afrundet Legemsform, saa vilde denne Erfaring dog være Bevis nok for, at det ikke er umuligt at forene disse Egenskaber; men nu findes Exempler i Hundredevis paa saadanne Kjør. „Der gives mange Exempler paa Korhornsracen,“ siger den berømte engelske Kvegsjønner Youatt, „som har melket mer end 8 Gallon (37½ Potter) pr. Dag, og det behøves kun Opmærksomhed fra Dyrforederens Side til at gjøre denne Egenskab konstant.“

Den ved Mæla Stamhollenderi vundne Erfaring viser ogsaa, at Kjør, som have Tilbøielighed til at holde sig i godt Hold, tillige kunne give megen Melk. Kjørene Kranselin, Sommerlin, Lovrei, og Lovsind udmerke sig især ved stadigt at holde sig i god Stand. Af foranstaaende Tabel vil det sees, at de tillige ere de bedste Melkekjør. Sommerlin holder sig især stedse i god Stand, og Nogle, som tro at gode Melkekjør nødvendigt maa være mavre og kantede, have yttret den Mening, at Lovrei slet ikke kunde være god Melkeko. Den har imidlertid, som Melkelisten viser, melket 2680 Potter paa et Aar.

Den ved Stamhollenderiet under Aarets Lob benyttede Tyr, ligesom Koen Rosebot, ere afstaaede til Hedemarkens Stamhollenderi.

Afvigte Post indføjte jeg endvidere 9 Kjør og 2 Tyre, saa at Stamhollenderiet nu er fuldtalligt efter den bestemte Plan, d. v. s. bestaar af 18 Kjør og 2 Tyre, der for Tiden alle ere i godt Befindende.

Det bør dog herved bemærkes, at jeg ikke vil paataage mig at anskaffe end yderligere en Stamhjør i Thelemarken for saa billig Pris som denne. Flere Gaardbrugere have nemlig solgt sine Indlingskjør for almindelig Betaling, dels fordi de skulle faa den Værd at blive Stamkjør ved Amtets Landbrugsstole og dels for at vise sig villige mod Hr. Foged Borchsenius. Det maa ogsaa bemærkes, at jeg har udlovet Premier for alle Kjør, som efter et Aars Prøvning have vist sig at være virkelig gode Kjør. Disse Premier skulle uddeles ved Thelemarkens Dyrskue i September Maaned 1859.

Afholdt Dyrskue.

Den 23de ds. afholdtes paa Aas Landbrugsstolegaard et af Afershus Amts Landbusholdnings-selskab foranstaltet Dyrskue, forenet med Præmiepløining. Festen, der begyndtes af det skønneste Veir, blev besøgt af et usædvanligt stort Antal Mennesker; man tør vistnok regne henimod 2000 Tilskuere. Udstillingspladsen var smykket med Flag; der var sørget for Muss; i en af Skolebygningerne var arrangeret Middag; idethale var festen denne Gang ordnet med mere Omhu, end tidligere er kommen tilsynne ved lignende Leiligheder.

Ved Præmiepløiningen fremmodte 9 Plougarle, der benyttede sig dels af Ultuna — smulste — forbedrede norske og simple almindelige norske Plouge.

Efter en af en udvalgt Kommitte foretagen Undersøgelse, blev følgende tilkendte Præmier:

Elev Jens Niiser fra Gaustad i Aker første Præmie 6 Spd.

Lærling ved Aas Landbrugsinstitut, Due, anden Præmie 4 Spd.

Lærling ved Aas Landbrugsinstitut, Morten Halvorsen, tredje Præmie 3 Spd.

Flere fandtes ikke berettigede til Præmie, men som en Erkjendelse paa deres Dygtighed og for det udførte Arbejde blev Enhver tildelt 1 Spd. i Gratifikation i følgende Orden:

Lauris Erlandsen fra Kroer i Vestby.

Andreas Johansen fra Nordreås i Aas.

Ole Johannesen fra Klever i Vestby.

Ole Christensen fra Kroer i Vestby.

Hans Bjørnstad fra Kroer Annex.

Hans Oddersen fra Steensrud i Aas.

Ved Dyrskuet var udfillet 19 Drer, 108 Kjør, 13 Kvier og 9 Svin. Præmieuddelingen fik saadant Udfald:

For Kjør uddeltes:

1ste Præmie af Værdi 10 Spd. til Proprietær J. Stenersen, Tveten, Aker.

2den Præmie af Værdi 8 Spd. til Næs i Kraakstad.

3die Præmie af Værdi 6 Spd. til Husmand Andreas Andersen.

3die Præmie af Værdi 6 Spd. til Gaardbruger Gumerius C. Dylterud.

4de Præmie af Værdi 5 Spd. til Gaardbruger Carl Johannesen paa Klevær.

4de Præmie af Værdi 5 Spd. til Gaardbruger Gunder Akerud i Eki.

4de Præmie af Værdi 5 Spd. til Gaardbruger D. Ellesen paa Grint i Varum.

5te Præmie af Værdi 4 Spd. til Gaardbruger Næs i Krogstad.

5te Præmie af Værdi 4 Spd. til Gaardbruger Johannes Sundby i Vestby.

5te Præmie af Værdi 4 Spd. til Gaardbruger Jørgen Lindestad i Næs.

5te Præmie af Værdi 4 Spd. til Gaardbruger Mamen paa Nordby i Næs.

6te Præmie af Værdi 3 Spd. til Gaardbruger J. Altenborn paa Næsvædt i Næs.

6te Præmie af Værdi 3 Spd. til Gaardbruger A. Dromtorp i Eki.

6te Præmie af Værdi 3 Spd. til Gaardbruger Sorum i Krogstad.

6te Præmie af Værdi 3 Spd. til Gaardbruger J. Stienersen paa Tveten.

6te Præmie af Værdi 3 Spd. til Gaardbruger Ayl i Aker.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Holm paa Frogner i Krogstad.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Pastor A. S. Egeberg, Nordreæas i Næs.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Jørgen Lindestad i Næs.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Holm, Vorum i Næs.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Andreas Bakken i Næs.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Carl Møller paa østre Kjolstad i Næs.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Næs i Krogstad.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Engbret Revhøug i Vestby.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Hans Kongsteen i Næs.

7de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Hans Hansen Tannum i Vestby.

For Oxer uddeltes:

1ste Præmie af Værdi 10 Spd. til Gaardbruger Næs i Kraakstad.

2den Præmie af Værdi 7 Spd. til Gaardbruger W. Hansen Hauketo i Aker.

3die Præmie af Værdi 4 Spd. til Gaardbruger A. Dromtorp i Eki.

4de Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Thorkild Olsen Houger i Vestby.

For Kvier uddeltes:

1ste Præmie af Værdi 6 Spd. til Gaardbruger Næs i Kraakstad.

2den Præmie af Værdi 4 Spd. til Gaardbruger Thorken Hansen Nordlie under Bevelstad i Eki.

3die Præmie af Værdi 2 Spd. til Kirkesanger Torstenssen i Næs.

For Svin uddeltes:

1ste Præmie af Værdi 5 Spd. til Pastor A. S. Egeberg i Næs.

2den Præmie af Værdi 3 Spd. til Slagter Brede Hendriksen i Oslo.

3die Præmie af Værdi 2 Spd. til Gaardbruger Andreas Møer i Næs. (Afsl.)

Efterat der som sædvanligt Dagen forud var istandbragt et Dyrskue med Præmiepløining, afholdtes Løvedag den 24de September d. A. Afershus Amts Landhusholdningsselskabs Generalforsamling paa Næs Agerdyrkningsseminarium. Der havde indfundet sig noget over Halvhundrede, uagtet Betret var temmelig flygt, tildels ogsaa fra Bygderne indenfor Christiania. Forhandlingen over det længere Tid iforveien kundgjorte Spørgsmaal: „Bed hvilke Midler kan man ved Dyrskue fremme dette Formaal?“ indleedes ved et længere Foredrag af Agronom P. D. Boiesen, der hævdede de bedste norske Racers Fortrin og anbefalede Forædling af Thelemarksracen ved Indavl gennem de bedst mulige Individder, da disse betale Fodret bedre, end de fleste Andre, og da Krydsning saa let falder uheldigt ud paa Grund af den store Forskjel. Det lod imidlertid til, efter de derefter opstaaede ret livlige Forhandlinger, som om de Fleste hellere troede Forædlingen mulig gennem Krydsning. Blandt de Flere, som yttrede sig i denne Retning, som Landbrugsskolebestyrer Bøllesen, Agronom Landsmark, Næsgaard m. Fl., var det især Seminariets Direktor Dahl, som anførte en Del heldige Exemppler paa Krydsning fra sit Hjemland, Sverige, især fra Ultuna Stamhollanderi; man burde ved Krydsningen blot se til at vælge fremmede Dyr, der ere vante til Forholde, ikke for forskjellige fra vore, og ere af omtrent samme Størrelse som vore bedste Kjør — og saadanne vilde man erholde i Ayrshireracen — og da vilde man allerede i syvende, ottende Aflæg have en konstant god Melkerace, hvilket det især var Norge ligesom Sverige trængte til. Ved Indavl kunde man vistnok under særdeles gunstige Omstændigheder opnaa Forædling, men ikke paa en hel Mennekesalder, da der hidtil er lagt saa liden Omhu for Dagen ved Opdrætningen og man ikke altid har det i sin Magt at faa de bedste Race dyr, og da man overhovedet ingen konstant Race har. — Om den hensigtsmæssigste Indretning af Dyrskuerne og om de Kjendetegn, hvorefter man skulde gaa frem ved Bedømmelsen af Kjorenes Melkeevne, opstod der derefter livlige Forhandlinger. Bøyesen paaviste Upaalideligheden af de af Fransmanden Guenon opstillede Kjendetegn, navnlig det saakaldte Speil, der ogsaa nu næsten overalt i Udlandet er forkastet, men som har spillet en væsentlig Rolle ved Bedømmelserne hos os. De Fleste syntes at være enige med Bøyesen, hvorved Dahl meddelte et eget, som det lod til, meget hensigtsmæssigt System, hvorefter man i den sidste Tid gif frem i Sverige med stort Held. Det Guenonffe Speil hævdedes af Bøllesen og Næsgaard, som ogsaa forsvarede

sin Bedømmelse ved Gaardebagens Dyrskue mod de forresten meget milde Angreb, som netop paa Grund af Speilets Bægt ved Bedømmelsen var stillet mod den, navnlig af Erlandsen Boyesen mente, at man foruden de nu brugte Kjendetegn paa Melkeeynen burde indføre Prøvemølkning og Veining ved Dyrskuet, men herpaa syntes Ingen at ville gaa rigtig ind, da de dels fandt denne Fremgangsmaade besværlig, tidsspildende og besværlig, hvilket vilde skræmme mange, navnlig fattige Folk bort, dels ansaa den upaalidelig, da Melkeaffastningen paa den enkelte Dag er afhængig af Veir, Temperatur, den tilbagelagte Veis Længde o. s. v., og da flere troede at have Erfaring for, at Kjorene paa Grund af Hjemve paa fremmede Steder melke mindre. Hoelstad anbefalede, at de opstillede Kjendetegn skulde bekjendtgjøres paa Dyrskuerne, baade for at underkastes Kritik og for at udbrede Kjendtskaben til disse Ting blandt Folket. Salomonson ønskede belærende Foredrag ved Fødsaaet og forlangte, at Dommen, der bestemte Præmieuddelingen, skulde være ledsaget af fuldstændige Præmisser. Administrationen for Selskabet gav gennem sin Formand Schibeler gode Løfter i alle disse Henseender. Af administrative Forhandlinger kan mærkes, at Amtmand Collett valgtes til Medlem af Administrationen, isædetsfor den forrige, Amtmand Birch-Reichenwald, og at Forsamlingen udtalte sig for en reisende Amtsgartner, hvortil der nylig er bevilliget Penge i søndre Bergenhus Amt med Tilskud af Selskabet for Norges Vel. Mødet medtog 3—4 Timer, hvorpaa man var samlet ved en mindre Middag paa Seminariet. (Mrgbl.)

Salg og Forpagtninger af Landeiendomme.

Redaktionen er oftere bleven anmodet om at give ugentlige Efterretninger om de vigtigste Landeiendomme, som frembydes til Salg eller Forpagtning.

Denne Anmodning vil blive opfyldt, idet Ugekriftet, saavidt Rummet tillader det, fra Oktober Maaned gratis optager een Gang Anvertissementer om Eiendomme, hvis Salg eller Bortforpagtning det er af Interesse for Landmanden at kjende til.

Indlandet.

Christiania. Under Hs. Majestæts Ophold her vil Hs. Excellence Statsminister Sibbern samt Statsraaderne Lange og Birch-Reichenwald indfinde sig i Christiania. Af Rancelliets Medlemmer skal Expeditionssekretær Monrad være med. Statsraaderne Petersen og Bloch være reiste til Hafsund forat møde Hs. Majestæt.

— Hs. Majestæt Kongen ankom til Byen Thorsdag Eftermiddag Kl. 5 1/2. Fra Ljabro, 1 Mil fra Byen, ledsagedes Hs. Majestæt af Byens ridende Borgergarde. Kommunerepresentationen og Byens Autoriteter modtog Hs. Majestæt ved Grønlien, hvor en Report var opreist. Derpaa reiste Hs. Majestæt op til Slottet, hvor han under sit Ophold her i Byen tager Bolkig. Fra Torvet af op til Slottet vare Borgerne, Brandkorpsen og Soldaterne opstillede. Uagtet det vedholdende Regn havde en talrig Mennekesmasse forsamlet sig, der hilste Hs. Majestæt Velkommen med livlige Hurraaraab.

— Lørdag i forrige Uge fremmodte i Jndre-Departementet Advokat Risdal som Fuldmægtig for de norske Jernbanedirektorer og nedlagde lovligt Forsbud mod, at et Beløb af 7,500 Lstr. Fortrins-Aktier udleveres til de engelske Jernbanekontraktører, forinden Sagen angaaende en Sidebane til Strømmen har faaet en endelig Afgjærelse. Advokat Hornmann mødte for Engelsenmandene. Direktør D. J. Broch var tilstede, og Kriminaldommer Hansken var Administrator ved Forretningen.

— Hovedjernbanens Indtægter i dens 5te Drifts-aar fra 1ste September 1858 til 31te August 1859 var 178,568 Spd. 49 1/2 s, og dens Udgifter i samme Tidrum 85,550 Spd. 88 s, altsaa en Overskud af 93,017 Spd. 8 1/2 s; heraf er anvendt: 1) 5320 Spd. til den norske Regjering som Rente af Grundens Værdi, 2) 1773 Spd. 40 s for Vidufternes Udfyldning, 3) 2den Termin af Hovedbidraget for Dierens Regulering 1500 Spd., og 1ste Termin af det paa Jernbanen som Grundbetier udlignende Beløb 150 Spd. 36 s, 4) paa Konto for Beholdninger under Hovedkontoret, Resten af Uvres Anskaffelse 80 Spd. 72 s — tilsammen 8824 Spd. 28 s. Fra det tilbageblevne Overskud 84,193 Spd. 55 1/2 s gaar: 1) Dividende 5 pCt. af 225,000 Lstr. til de prioriterede Aktier 49,875 Spd., 2) Dividende for de uprioriterede Aktier 2 1/2 pCt. af 1,012,500 Spd., 25,312 Spd. 60 s, tilsammen 75,187 Spd. 60 s. Resten, 9005 Spd. 113 1/2 s, er overført til Jernbanens Reservecfond.

— I Lørdags den 24de September opdagedes en forsøgt Jldspaaasættelse i Hotel du Nord. I et Køl, hvor altsens Sager vare henlæste, fandt man nogle Giller knyttede ind i et Haandklæde, i hvilke der var tændt Jld med Frictionsstikker. Køllet er beslagende i 3die Etage og lidt affides, og det var blot et Tilfælde, at en Pige befandt sig i Nærheden og ved Brændlugten var bleven bragt til at undersøge Køllet. Haandklædet var uden Mærke og tilhørte ikke Hotellet. Man er forøvrigt uden Spor efter Gjerningsmanden.

— Forleden Aften blev en Hest overført paa Jernbanen nedenfor Brevbedt. Det var mørkt, saaat Lokomotivføreren ei kunde se; men da han mærkede Stødet, stoppede han, og først ved at gaa noget tilbage fandt man Legemet af Hesten. For Lokomotivet og Trænet var Stødet saa ubetydeligt, at Passagererne ikke søgte noget til det.

— Fra Frederiksstad berettes om en Ulykke, som hændte der i U.; idet en Kone, der nylig var falden i Parfælseng og siden den Tid havde været noget

landsforvirret, sandt Anledning til at unddrage sig sine Bogteres Dyrksomhed, og kastede sig med sit spæde Barn i Blommen.

Fra **Sarpsborg** skrives den 24de Septembr, at de af Smaalenes Amt Landhusboldningselskab med Understøttelse dels af Statskassen, dels af de respektive Kommuner, foranstaltede Dyrskuer nu ere tilendebragte. Paa Mandag afholdes Hovedmøde paa Hafslund, hvor ca. 100 udsøgte Kjor, 9 Hingste og 50 Hopper ville konkurrere om de større Præmier.

I **Drammen** afholdtes den 24de Septbr. et Formand- og Repræsentantmøde, hvori blandt andet behandlede Formandskabets Indstilling af samme Datum angaaende Bidrag til Anlægget af en Jernbane fra Drammen til Randsfjorden og Heen. Formandskabets Indstilling, hvis Konklusion lyder saaledes: „Til Anlæg af en Lokomotivjernbane fra Drammen til Randsfjorden og til Heen i Madalen i det Væsentlige overensstemmende med Civillingeniør C. Pihls Forslag af 31te Mai 1858, forbundet med fornøden Dyrkning af Brina-Elven mellem Heen og Sorum i søndre Mirdal, bidrager Drammens Kommune ved at tegne Aktier for et Beløb af 75,000 Spd., under Betingelse af, at dette Beløb indbetales i 40 — firti — halvaarige Terminer, at regne fra den Tid, da Kongen bestemmer Arbeidets Paabegyndelse, dog med Forbehold af naarsomhelst i Løbet af Betalingstiden at kunne udrede den tilbagestaaende Del af det tegnede Beløb og derved at erholde Udbytte af Aktierne, paa hvilket man ellers gjør Afkald, indtil det hele Beløb er indbetalt“, blev enstemmig bifaldt.

— Sammensteds nedbrændte forleden Aften tvende Udhuse og en Søbod paa Brageræs. Ved det i Anledning af denne Brand afholdte Forhør skal det være bragt udenfor al Tvivl, at Ilden har været paafat. Den udbrod i et Skur, der var aldeles fuldt af Høvælsis.

I **Arendal** arbejder man paa Dannelsen af et Søforsikringselskab med et Grundfond af mindst 120,000 Spd.

Udlandet.

Sverige. I Stockholm er under Hs. Majestæts Forvarelse nedfat en Regering, bestaaende af Prinds Oscar (som Dødsfører), samt Statsraaderne Manderström, Lagerstråle og Bjørnstjerna som Medlemmer. — Hs. Majestæt afreiste til Norge d. 26de.

England. Ifølge „Morn. Post“ er det ita-lienke Anliggende endnu ikke ordnet; ligesaalidt er der nok kommet til noget Arrangement angaaende Dvertagelsen fra Lombardiets Side af en Del af Østerrigs Statsgjæld. Der vil ikke findes nogen Kongres Sted; Hertugdømmernes Indlemmelse i Piemont er sandsynlig. „Times“ derimod anser en saadan Indlemmelse for meget usandsynlig.

— Konferencerne i Zürich imødegaa en nær forestaaende Opøsning; flere Medlemmer af den ere allerede udnævnte til nye diplomatiske Missioner.

— Den engelske Regering har beordret Admiral

Fanshave til med en Del af Middelhavsflaaden at gaa til Gibraltar forat holde Opstigt med Spaniens Rustninger mod Marokko; Spanien skal have gjort store Forberedelser til dette Tog. Marokkanerne vedblive at streife ind over den algierste Grændse og have fundet Anledning til at tilføie de algierste Kolonister megen Skade, skjønt de gjentagne Gange ere blevne tilbagestaaede.

Frankrig. Monitøren for 27de Septbr. indeholder en Artikel af følgende Indhold: „Flere Journaler, som engribe Presseloven af 1852 og foregive, at Pressen ikke er fri, overskride Diskussionsretens yderste Grændser. Afgjættelse for Loven er den umdgaaeligste Betingelse for Udvælsen af legal Frihed. Regeringen kunde drage de Forfattere, som forglemme dette, til Ansvar, men den vil ikke strax igjen gribe til Formaninger. Tro mod Maadeholdets Love kan den imidlertid ikke forsømme den Pligt, at forklaffe Loven Afgjættelse, og underretter derfor vedkommende Journaler om, at den er besluttet paa ikke længere at taale hine polemiske Excesser, der blot er at anse som en Parti-Manøvre.

Norsk Fiske-Guano.

Et større Parti af norsk Fiske-Guano, der er hidkommen fra Fosoten, havees til Udsalg. Prisen en 2½ Spd. pr. Centner i Sække paa 2½ Centner. Emballagerne 20 ø extra. Man henvende sig til F. S. Frølich's Kontor, Kogens Gade No. 14.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 3½ à 5½ Spd. Intet solgt.
Rug, 16 ø a 17 ø.
Byg, 11 ø a 14 ø.
Havre 8 ø a 9 ø 12 ø.

Udenlandst

Rug østersøst 17 ø.
Rug dansk 15 a 16 ø.
Byg 2radigt 15 ø 18 ø a 16 ø.
Erter 4 a 4½ Spd.
Hvede 4½ Spd.

Christiania Fiskepriser.

Stlb, Kjømbd. 6½ Spd. pr. Td.
Stlb, stor Mld. 6 Spd. pr. Td.
Stlb, smaa do. 5 Spd. pr. Td.
Stlb, stor Christ. 4 Spd. pr. Td.
Stlb, smaa do. 13 a 14 ø pr. Td.
Storset 4 ø 12 ø a 1 Spd. pr. Bog.
Middset 3 ø 12 ø pr. Bog.
Smaaet 2 ø 12 ø a 3 ø pr. Bog.
Røstfær 6 ø 12 ø.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.